

Vesilahden seurakunnan ja Vesilahden kunnan sivistyspalveluiden yhteistyösopimus (A-osa)

1. Sopijaosapuolet

Tämän yhteistyösopimuksen osapuolet ovat Vesilahden kunta, opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjänä (jäljempänä "sivistystoimi") ja Vesilahden seurakunta (jäljempänä "seurakunta").

2. Sopimuksen tarkoitus

Tällä sopimuksella sovitaan sellaisesta yhteistyöstä, jonka tarkoituksena on edistää pitkäjänteisesti arvo- ja eettistä kasvatusta varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä vapaa-ajan palveluissa. Tämän sopimuksen liitteinä olevissa toimintasuunnitelmissa (B-osa) on kuvattu kunnan ja seurakunnan välisen yhteistyön muodot ja käytännöt varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Toimipaikkakohtainen yhteistyö kirjataan ja päivitetään päiväkotien varhaiskasvatussuunnitelmiin ja koulujen lukuvuosisuunnitelmiin (C-osat).

3. Yhteyshenkilöt

Tämän sopimuksen yhteyshenkilöinä toimivat allekirjoittaneet Vesilahden kunnan sivistysjohtaja ja Vesilahden seurakunnan kirkkoherra.

Toimintasuunnitelmien yhteyshenkilöinä toimivat sivistystoimen osalta ao. viranhaltija sekä seurakunnan osalta kasvatuksen ohjaaja ja seurakunnan nuorisotyönohjaaja. Yhdyshenkilöinä kouluissa toimivat rehtorit ja päiväkodeissa päiväkotien johtajat.

4. Yhteistyön tavoitteet

Yhteistyötä toteutetaan sopijaosapuolten strategioita noudattaen yhdessä sovitun toimintasuunnitelman mukaisesti. Seurakunnan tekemän työn tavoitteena on yhdessä sivistystoimen kanssa edistää ja kehittää sellaisia toimintatapoja, jotka tukevat lasten ja nuorten sekä henkilökunnan hyvinvointia, vahvistavat yhteisöllisyyttä sekä tukevat koulun opetusta ja esiopetuksen sekä varhaiskasvatuksen kasvatusta paikallisen opetus-, esiopetus- ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti.

5. Yhteistyötä ohjaavat lait ja ohjeet sekä suunnitelmat

Yhteistyötä ohjaavat:

- Suomen perustuslain (731/1999) 11§, uskonnonvapauslaki (453/2003), varhaiskasvatustalaki (540/2018), perusopetuslaki (628/1998), sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) ja sen muutos (886/2017),
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, esi- ja perusopetuksen voimassa olevat valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet sekä niiden pohjalta tehdyt paikalliset varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmat,

- Opetushallituksen voimassa olevat ohjeet koskien katsomuskasvatusta, uskonnon ja elämäntietouden opetusta ja uskonnollisten tilaisuuksien järjestämistä varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa kuntakohtainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma,
- Voimassa olevat Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kasvatuksen linjaukset
- Seurakunta tekee yhteistyötään moniammatillisesti erillisen toimintasopimuksen mukaisesti ekuumeenisella ja uskontodialogisella työotteella. Sivistystoimi ja seurakunta hyödyntävät toistensa asiantuntijuutta ja ammatillista osaamista opetus-, kasvatusta ja kehittämistyössään.

6. Osapuolten vastuut ja velvoitteet

Sivistystoimi ja seurakunta jakavat toisilleen omaa asiantuntijuuttaan ja ammatillista osaamistaan opetus-, kasvatusta ja kehittämistyössä. Yhteistyötä tehdään moniammatillisesti edistäen uskontojen ja katsomusten vuoropuhelua. Seurakunta vastaa työntekijöidensä ammattitaidosta ja työn laadusta sekä työnantajavelvoitteista. Päiväkodit, koulut ja oppilaitokset huolehtivat tavoitteidensa ja toimintakulttuurinsa mukaisesta seurakunnan työntekijöiden riittävästä perehdyttämisestä.

Tarvittaessa voidaan sopia erillisten projektien ja hankkeiden toteuttamisesta ja niihin liittyvien mahdollisten kustannusten jakamisesta sivistystoimen ja seurakunnan kesken.

7. Sopimuksen voimassaolo ja irtisanominen

Tämä sopimus tulee voimaan, kun sopijapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja on voimassa toistaiseksi kuuden kuukauden irtisanomisajalla. Sopijapuolet voivat yhdessä irtisanoa sopimuksen päättymään välittömästi tai kuutta kuukautta lyhemmällä irtisanomisajalla.

Kaikki lisäykset tai muutokset tähän sopimukseen on sovittava kirjallisesti ja sopijapuolten on hyväksyttävä ne, jotta ne ovat päteviä.

8. Liitteet

Tämän yhteistyösopimukseen liittyvissä toimintasuunnitelmissa (B- ja C-osat) on kuvattu tällä sopimuksella sovitut sivistystoimen ja seurakunnan välisen yhteistyön muodot ja käytännöt varhaiskasvatusta ja perusopetuksen osalta.

9. Allekirjoitukset

Tästä sopimuksesta on laadittu kaksi yhtäpitävää kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle.

Vesilahdessa 3.11.2025

Marko Lahtinen
sivistysjohtaja
Vesilahden kunta

Harri Henttinen
kirkkoherra
Vesilahden kirkkoherra

Toimintasuunnitelma (B-osa) – varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

Vesilahden kunnan varhaiskasvatuksen ja Vesilahden seurakunnan välisen yhteistyösopimukseen liittyvään toimintasuunnitelman yhteistyömuodot on jaoteltu kirkkohallituksen laatiman mallin mukaisesti neljään koriin. Kumppanuuden korit sisältävät opetushallituksen ohjeisiin perustuvat periaatteet ja yhdessä varhaiskasvatussuunnitelman sekä esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden kanssa ne säätelevät monipuolisesti yhteistyön muotoja ja luonnetta. Näiden avulla pysytään selvillä siitä, mikä kaikki kuuluu yleissivistävään opetukseen/katsomuskasvatukseen ja mikä taas luokitellaan uskonnolliseksi tilaisuudeksi.

Toiminnan suunnittelu ja arviointi

Vesilahden kunnan varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja Vesilahden seurakunnan välisen yhteisen toiminnan suunnittelu ja toteutus etenee toimintakausi kerrallaan (C-osa). Toimintaa suunnitellaan ja arvioidaan yhteisissä tapaamisissa. Toimintamuodoittain tapahtuvassa käytännön työn ohessa toimintaa suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään sopimuksen ja sen liitteiden puitteissa.

1 KASVATUS & OPETUS

TOIMINTAPERIAATTEET

- ✓ Yhteistyökumppani toimii oman alansa asiantuntijana ja opettaja kantaa pedagogisen vastuun.
- ✓ Aiheet suunnitellaan yhdessä ja ne perustuvat varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmiin.
- ✓ Työskentelyt voivat olla myös oppiainerajat ylittäviä kokonaisuuksia.
- ✓ Toiminta on uskonnollisesti ja katsomuksellisesti sitouttamaton.

Länsimainen kulttuuriperinne perustuu suurelta osin kristillisiin arvoihin ja ihmiskäsityksiin. Suomalainen kulttuuriperintö on niin ikään saanut vaikutteita kristinuskosta. Näin ollen kristillinen arvopohja on keskeinen suomalaisen yleisen kulttuuriperinnön lähtökohta. Paikallinen seurakunta ja alueen kirkko sisältävät paljon yleissivistäviä elementtejä. Siksi seurakuntaa voi pyytää yhteistyökumppaniksi yleiseen kulttuuriperinteeseen tutustuttaessa. Yhteistyö tässä korissa voi toteutua minkä tahansa oppiaineen opetussuunnitelman puitteissa ja koska siihen ei sisälly mitään tunnustuksellista, voivat siihen osallistua kaikki oppilaat. Kunnan ja seurakunnan yhteistyössä osaaminen voi vahvistua esimerkiksi erilaisten keskustelujen, materiaalien ja toimintaideoiden kautta.

- Vierailut seurakunnan tiloihin ja samalla tutustumista paikallishistoriaan sekä seurakunnan työhön seurakunnan työntekijöiden opastuksella
- Vierailut kirkkoihin – esim. kirkkoseikkailu ja urkuihin tutustuminen
- Vierailut hautausmaille, esimerkiksi pyhäinpäivän pohtiminen
- Arkkitehtuuri, symbolit, värit, tekstiilit
- Mahdolliset teemaviikot ja tilaisuudet liittyen ajankohtaisiin tapahtumiin ja juhlavuosiin
- Kirkkovuoteen tutustuminen, esimerkiksi pääsiäispolku
- Yhteistyötä koulun oppiaineissa, kuten kuvaamataidossa, historiassa tai yhteiskuntaopissa
- Rippikoulun esittely kahdeksaluokkalaisille
- Opetuspakettikokonaisuudet uskonnon opetuksen tueksi
- Vierailut varhaiskasvatuksessa

2 YHTEISET JUHLAT

TOIMINTAPERIAATTEET

- ✓ Kyseessä on päiväkodin, koulun tai oppilaitoksen oma yhteinen juhla, johon kaikkien on voitava osallistua.
- ✓ Huoltajille tiedotetaan ajoissa juhlan sisällöstä ja järjestelyistä.
- ✓ Katsomusyhteisön sitouttamaton tervehdys tai uskontoon viittaava juhlaperinne ei tee tilaisuudesta uskonnollista.
- ✓ Juhlapaikan valinnassa tulee ottaa huomioon yhdenvertaisuudesta ja uskonnonvapaudesta nousevat seikat.

Juhlat ovat osa pedagogista toimintaa ja suunnittelu lähtee päiväkotien ja koulujen tarpeista. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tavoitteena on antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa (Varhaiskasvatuslaki 2a; Opetushallitus 2014). Nämä tavoitteet tulee olla lähtökohtana myös juhlaperinteiden vaalimisessa ja kehittämisessä.

Perinteisten juhlien suunnittelussa huomioidaan lapsiryhmän kulttuurien moninaisuus. Juhliin voi sisältyä joitakin uskontoon viittaavia elementtejä. Juhlaan mahdollisesti sisältyvän yksittäisen virren tai hengellisen laulun laulamisen johdosta juhlaa ei voida uskonnollisen suvaitsevaisuuden nimissä pitää uskonnon harjoittamiseksi katsottavana tilaisuutena (Perustuslakivaliokunnan mietintö 10/2012 vp ja 2/2014 vp).

- Seurakunnan työntekijä voidaan kutsua vieraaksi koulun ja päiväkodin juhliin, jossa työntekijä omalla osallistumisellaan rakentaa tilaisuuden yhteisöllisyyttä, esim. itenäisyyspäivä
- Yhteisesti sopien tilojen käyttö
- St(ipendit peruskoulun kevätjuhlissa

3 USKONNOLLISET TILAISUUDET

TOIMINTAPERIAATTEET

- ✓ Uskonnollinen tilaisuus sisältää uskonnon harjoittamista kuten hartautta tai rukousta.
- ✓ Valinnanvapaus on aito ja todellinen riippumatta uskonkunnan jäsenyydestä tai katsomusainevalinnoista.
- ✓ Uskonnollisesta tilaisuudesta tarvitaan lyhyt sisältökuvaus, jotta päiväkotiki/koulu/oppilaitos voi valmistella sitä vastaavan uskonnottoman vaihtoehdon ja tiedottaa molemmista ajoissa.
- ✓ Tapahtumapaikasta ja toteuttajasta riippumatta molemmista tilaisuuksista vastaa opetuksen järjestäjä.

Uskonnollisten tilaisuuksien järjestämistä kouluissa ja päiväkodeissa säätelee Suomen perustuslaki. (Uskonnon ja omantunnon vapauteen sisältyy oikeus ilmaista vakaumus ja oikeus kuulua tai olla kuulumatta uskonnolliseen yhdyskuntaan. Kukaan ei ole velvollinen osallistumaan omantuntonsa vastaisesti uskonnon harjoittamiseen. Perustuslaki 11:2). Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestäjät päättävät järjestetäänkö heidän yhteydessään uskonnollisia tilaisuuksia. Uskonnolliset tilaisuudet ovat uskonnon harjoittamista. Huoltajalla on oltava aito vapaus valita, osallistuuko lapsi vai ei. Tilaisuuden aikana on järjestettävä vaihtoehtoja ja mielekästä ohjelmaa lapsille, jotka eivät osallistu. Päiväkoti tai koulu vastaavat tämän toiminnan järjestämisestä. Osallistumisesta tai osallistumattomuudesta ei saa aiheutua lapselle leimaantumista tai muita seuraamuksia.

Toiminnan muotoja ovat seurakunnan työntekijöiden toimesta järjestettävät:

- Joulunajan tilaisuudet esim. jumalanpalvelushetki, hartaus, joulunajan kertomus lapsilähtöisesti
- Pääsiäisenajan tilaisuudet
- Kriisitilanteissa pidettävät suruhartaudet
- Sovittaessa muut tunnustukselliset tilaisuudet, esim. hiljentymispolku
- Seurakunnan vierailut päiväkodeissa huomioiden lasten toiveet, yhdessä sovitut aiheet, päiväkodin teemat
- Seurakunta kutsuu kotiin lähettävällä kutsulla esikouluun ja ensimmäiselle luokalle meneviä syksyn siunauskirkkoon, joka toteutetaan vapaa-ajalla, elokuusta koulun aloitusta edeltävänä iltana klo 18.

4 HYVINVOINNIN TUKI

TOIMINTAPERIAATTEET

- ✓ Hyvinvoinnin tuki on ennaltaehkäisevää, yhteisöllistä sekä turvallista ja avointa kaikille. Se on myös uskonnollisesti ja katsomuksellisesti sitouttamatonta.
- ✓ Näkökulmana on lapsen ja nuoren kokonaisvaltainen hyvinvointi.
- ✓ Tukea voidaan kohdentaa myös henkilöstön työhyvinvointiin.
- ✓ Yhteistyö eri ammattilaisten kesken perustuu paikallisiin suunnitelmiin ja mahdollisiin sopimuksiin.

Seurakunnalla on valmiuksia tukea kunnan varhaiskasvatusta sekä esi- ja perusopetusta vaikkapa silloin, kun on kohdattava surua tai tarvitaan kriisiapua. Tukea voidaan antaa pyydettyessä sekä lapsille että aikuisille. Myös ennaltaehkäiseviä toimia esimerkiksi työhyvinvoinnin lisäämiseksi kuuluu tähän koriin.

- Kunnan varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen henkilökunnan tukeminen katsomuskasvatuksen erilaisissa kysymyksissä, esimerkiksi eri katsomuksiin tutustuminen
- Kirkkovuoden kulkuun liittyviä asioita, esimerkiksi laulut, leikit, askartelut
- Koulutusyhteistyö
- Tuki kriisitilanteissa
- Kodin ja varhaiskasvatuksen välisen yhteistyön suunnittelu ja toteutus yhdessä, esimerkiksi vanhempainiltoja tai perhetapahtumia
- Erilaisista tapahtumista ja tilaisuuksista tiedottaminen myös Wilman ja eVakan kautta
- Ryhmäytyspäiviin osallistuminen
- Mahdollisten vierailijoiden kutsuminen ja tarjoaminen yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja opetuksen kanssa
- Yhteistyö opiskeluhuollon kanssa ja osallistuminen nuorten monialaisen ohjausryhmän toimintaan
- Välituntitoiminnan yms. ohjaus
- Yhteistyö kunnan nuorisopalveluiden kanssa
- Avoin varhaiskasvatus
- Perheiden tukeminen